

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՊՈՅՄԱՆՆԵՐ

Տարեկան 8 Ֆր.
Վեցամսեայ 4 Ֆր.

ԱՐՏԱՍՏԱՆ

Տարեկան 10 Ֆր.
Վեցամսեայ 5 Ֆր.

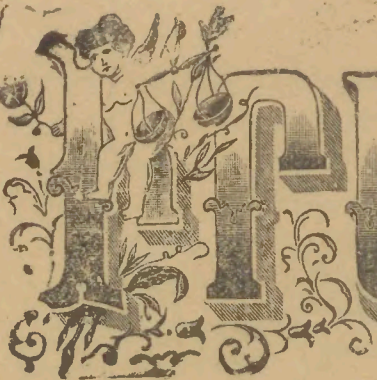
ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2 Տօլ.
Վեցամսեայ 1 Տօլ.

ԿԱՆԻՒԿ

ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ ՏՈՂԸ

20 ՄԵՐ.



ՄԱՐԻՈՒՄ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔՍԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՇԱՐԱԹ ՕՐԵՐ

rev. Père G. Kalemkérion Michitaris
tengasce № 4 Vienne

ՀԱՍՑԷ

Redaction du Journal

Гравонк

Varna

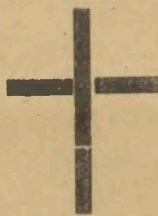
Редакция на

Вѣстникъ

„Правункъ“

Varna

Գրողները եւս չեն տրուիր



ՀԱՆԳԻՍ

Տ. Տ. ՄԱՏԹԵՈՍ Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

Ամենայն Հայոց սիրեցեալ Հայրապետին մահադուժը խոր սարսուռ մը ազդեց, ընդհանուր Հայութեան սրտին Ս. Յակովբայ մենաստանի մեծ աքսորականը, նախկին Երկաթեայ Պատրիարքը, անգործուելի հաստատման, օրինապահութեան և անխարդախ ազգասիրութեան այն չնաշխարհիկ տիպարը ոչ ևս է:

Հայ Ազգին կրած այս մեծ կորուստը անփոխարինելի է աւելի այն տեսակետով որ հայ եկեղեցականութիւնը իր ծոցին մէջ չը լրբեր այսօր մէկը որ հաւասար ձիրքերով խոստանայ լեցնել Անոր թողած բացը: Խեղճ հայ ժողովուրդ, մինչ չուարած էր թափուր մնացած երկու Պատրիարքական Աթոռներուն համար զոյգ լը արժանաւորներ գտնելու իր ունեւորին մէջ, այսօր, իշխրեալին մահուամբ, իր ունեցած միակն ար և ամենակարեւորը, կորուսեցնելու դժբաղդութիւնը կուսենայ:

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ

Հոգեւոյս Մատթէոս Բ. Կ. Թողելուս ծնած էր 1845ին Գուժաբու Սիմէոն անունով մկրտուած իր կրթութիւնը ստացածէ Պոսոյ զանազան ազգային վարժարաններուն մէջ: 1864ին սարկաւագ կը ձեռնադրուի նաև ուսուցչութեամբ կը պարապի: 1869ին արեւոյ կը ձեռնադրուի Մատթէոս անունով: Անկէ վերջ կըսկի Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ կարևոր գաղտններու կոչուի, նախ իւր. րիմանի քարտուղար, եկեղ. ե. րիմանի, Կ. օն. Ժողովոյ անդամ:

ու առեւտրային և այլն, 1873ին ծայրագոյնութեան աստիճան կը ստանայ և Սկիւտարի քարոզիչ կը կարգուի: Այս շրջանին է որ հաշակաւոր «Ղալաթա լճաղը» կոչուած խմբակին իւր մէկ կարևոր անդամը իշխրեալին նշանաւոր դերեր կը կատարէ ազգային խնդրոց մէջ և այդ պատճառաւ ալ բաւական հակառակորդներ կը շահի իր դէմ, որով կը յետաձգուի իր եպիսկոպոսացումը:

Բայց Գեորգ Գ. Կաթողիկոս 1876ին իշխրեալին էջմիածին կոչելով եպիսկոպոս կը ձեռնադրէ, հակառակ կրօն. ժողովոյ դժկամութեան, որ սակայն կը չեղբացուի ներսէս Պատրիարքի յանձնարարականաւ, 1879ին պատրիարքան փոխանորդ կ'ընտրուի: 1881ին կը գրէ իր միակ հեղինակութիւնը «Հայրապետութիւնը Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցոյ, և Աղաւմուր ու Սիւսի»:

Իշխրեալին եպիսկոպոս 1886ին եգիպտոսի Առաջնորդ կը կարգուի, ուր Ազգ. Սահմանադրութիւնը կը յաջողի գործադրել ընդդիմադրելով ու սիրաշահելով տեղւոյն բարձրաստիճան հայ շուրջը որոնց ձեռքն էին մնացած ազգին բոլոր գործերը ու հաս. տատութիւնները:

1894 դեկտեմբ. 7ին Ազգ. Երեսփ. Ժողովը 76 քուեարկութեամբ 67ին քուեովը Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք ընտրեց իշխրեալին սըրբազանը: Իր Պատրիարքութեան շրջանին թէև ազգային մեծագոյն դժբաղդութիւնները տեղի ունեցան Պոսոյ սուլթանական

զահուն վրայ բաղմոյ Մեծ Մարգասպանին ձեռքով, բայց իզմիրի-եան Պատրիարքի տեղ ուր ալ ըլլար չգիտի կրնար կաշկանդել դահլիճը՝ որ քաջալերեալ պետութեանց անհամաձայնութենէն և կատաղած հայ յեղափոխ. խմբակներու պոռոտախօսութեանէն ու յիմար շարժումներէն — ինչպէս գաշնակցական եկու տղեկներու Պահրի փաշան սպաննելու փարձը Տրապիզոնի մէջ և այդ առթիւ հրապարակ նետուած թուուցիկը սկսաւ անխնայ ջարդել հայերը, մոռնալով 1895 մայիս 11ին ընդունած հայաբնակ վեց նահանգներու բարենորոգմանց ծրագիրը զոր գլխաւորաբար իշմիրեան Պատրիարքին ապետութիւնս կորովի բողոքներուն կը պարտինք որով կոչուեցաւ Երկաթեայ Պատրիարքը:

Իշմիրեան 1896 յուլիսին հարկադրուեցաւ հրաժարիլ Պատրիարքութենէ և օգոստոսին արտուեցաւ Երուսաղէմ, ուր մնաց 12 տարի և 1908ին Օսմ. Սահմանադրութեան հաշակութեն օգտուելով դարձաւ Պոլիս, ուր արքայազայել չըով ընդունուեցաւ ժողովուրդէն. իսկ Ազգ. Երեսփ. Ժողովը երկրորդ անգամ զինքը Պատրիարք ընտրեց միաձայնութեամբ հոկտեմբ. 22ին և 8-10 օր յետոյ ալ էջմիածնոյ Կաթողիկոս ընտրուեցաւ համազգային պատգամաւորական ժողովին ստուարագոյն մեծամասնութեան քուէովը: այնպէս որ հազիւ 2 ամիս կրցաւ այս անգամ պատրիարքութիւն ընել: ու մեկնեցաւ Բէքեր-սպուրկ, ուր 2 արին ներկայանալէ յետոյ եկաւ բաղմեցաւ Ս. Լուսաւորչի Աթոռին վրայ: Գար ու քանդ ըլլալու վիճակին մօտեցած էջմիածինը իր պարագաներով վերանորոգութեան ճամբուն մէջ հազիւ դրած, ահա անողորմ հաշն եկաւ խնց մեզմէ մեր սիրեցեալ Հայրապետը ի խոր սուգ համակելով բոլոր հայութիւնը:

ՀՈՒՆԳԱՐԱՀԱՅՔ

Դրանցիվանիոյ կարողիկ Հայոց եպիսկոպոսութեան խնդիրը Դրանցիվանիոյ Հայերը 40ի չափ նշանաւոր ազգայիններէ բաղկացեալ պատգամաւորութիւն մը կազմելով, առաջնորդութեամբ Միլիթարեան արքայ հայր Գալքիքեան արքեպիսկոպոսին, Հունգարական կառավարութեան կրօնից նախարարին յիշատակադիր-խնդրադիր մը մատուցին, որուն ամփոփումը կը գտնենք Հանդիս Ամստերդամ վերջին թիւին մէջ որ հետեւեալն է:

«Ամենապատիւ Տէր, «Նախախնայանութեան մէկ գործք» էր, որ Ժիրգ. դարուն դպի կէսերն՝ Հայաստանէն գաղթող—եւ չորս դար՝ իրենց համար հայրենիք մը փնտռող—մեր նախնիներն, իբրև կրօնի ազատականներ, Միքայէլ Աբաֆի Ա. իշխանին ատեն (1672ին) Դրանցիվանիոյ հաստատուեցան, և հոս՝ վաղաքներուն մէջ—իբրև թէ պղտիկ հանգրուաններ, ժողովրդական կղզիներ կազմելով—իրենց գաղթականութիւններ հիմնեցին:

Իբրև օտարականներ եկան—ու հետեւին նաև իրենց ծննդ. —եւ թէպէտ հոգով մարմնով եղան հունգարացի՝ սակայն պահեցին իրենց ազգային արարողութիւնը, Արքեպիսկոպոս Վաղարշեան՝ զհայերն կաթողիկէ եկեղեցւոյն հետ միացուց, 1687 փետր. 13ին ընդհանուր հոգաբարձու և 1690 հոկտ. 3ին Ալիստինի եպիսկոպոս և առաջնական տեղապահ անուանուեցաւ: Երբ (1715 մարտ 10) իր մահուանէն ետեւ եպիսկոպոս ընտրող ժողովը՝ յաջորդին անձին նկատմամբ չկրցաւ վերադառնել Ս. Աթոռէն խնդրեց, որ հայ ժողովրդեան համար եպիսկոպոս մը անուանէ:

Հոռմ Դրանցիվանիոյ լատին եպիսկոպոսին առժամանակեայ իշխանութեանը տակ դրաւ որք մը նացած հայաւէս եկեղեցին:

Երկու հարիւր տարիի չափ աշխատեցան և խնդրեցին հայ ժողովրդապետութիւնները՝ թէ Ս. Աթոռէն և թէ՛ կառավարութեանէն որ իրենց հայաւէս եպիսկոպոս մը տրուի: Բայց իրենց աղաչան-

քը մինչև հիմակ լսելի չեղաւ նորէն կը խնդրենք:

Այս կը խնդրենք անոնց անուամբն, որոնք ամէն ատեն հայրենեաց խորաններուն վրայ զոհ եղան, իրենց ստացուած քովն ու իրենց արեամբը:—Կը խնդրենք միայն զայն, զոր մէկալ՝ թերեւս աւելի պահանջող, բայց նուազ հաւատարիմ ազգայնութիւնները՝ շատոնց անվրդով խաղաղութեամբ կը վայելեն:—Կը խնդրենք՝ մեր յատուկ ձեռն ունեցող եկեղեցական վարչութիւնն մը՝ քանակաւ ձեռնադրելու իրաւամբ եւ տէրութեամբ համապատասխանող հասոյթով:

Որեւիցէ քաղաքային կամ ազգայնական անշատման նոյն իսկ մտածութեանն բոլորովին հեռու, —պարզապէս եկեղեցական տեսակետէն նայելով՝ անպատճառ հարկաւոր է, որ առանց հսկողութեան մնացած ու օր աւուր վրայ մը թագնելու և աներևութեան վրայ եղած հայկական ծէսն, իր սկզբնական ամբողջութեան և մաքրութեան մէջ պահուի և անոր վերահսկողութիւնն ապահովցուի:

Ծիսին անվթար պահպանութիւնը՝ հայ գեղին մնացականութիւնը կ'ապահովցընէ, Հունգարական գաղափարին աւելի մեծ ծառայութիւն կրնան մատուցանել հայերն՝ իբրեւ հայ կաթողիկէ հունգարացիներ, քան՝ որ, անհետ ըլլալով՝ ձուլուին ազգին մարմնոյն մէջ, —Հայկական եկեղեցին՝ իբրեւ լուսատու աշտարակ մը, ամէն ատեն լոյս պիտի սփռէ այն ուղւոյն վրայ, որն որ զծէսն սեղհարեւանութիւնն՝ իրարու հետ կ'ընդգրկէ:

Ուղղափառութեան տեսակէտէն ալ դիտելով՝ անտարբեր բռն չէ, որ հայկական եկեղեցւոյն դիրքն ապահովցուի Ուղիւսէն ծէսերու տարբերութիւնը՝ մեր տէրութեան մէջ ալ ուղղափառ եկեղեցւոյն պայծառութիւն կուտայ:

Լի հաստանի մէջ գտնուած ազգայինները՝ թէպէտ թուով մեծ թիւին կէսէն ալ նուազ են, այսու ամենայնիւ ի պայծառութիւն հայկական ծիսին, արքեպիսկոպոս մ'ունին:—Արգեօք՝ նոյն իսկ հաստարութեան (paritas) տեսակէտէն նկատելով՝ իրաւաւ չէ, որ Հունգարիայի կաթողիկէ Հայերն ալ իրենց սեպհական ծէսն ունեցող եկեղեցական արժանապատուութիւնն ունենան:

Այս՝ եկեղեցական արժանապատուութեան կազմակերպութեանն արգելք չի կրնար ըլլալ՝ Դրան, սիւլուանիայի ազգայնոց սակաւութիւն (10,000) ըլլալը: Որովհետեւ Լէմպէրկի ուղղափառ հայածէս արքեպիսկոպոսական թեմէն զատ, բազմաթիւ աւելեան կ'իջ, հայ ազգի եկեղեցական փճակներ — օրինակի ազգաւ փոքրասիայի մէջ — 5000 հոգիէ ալ նուազ հաստացեալ ունին:

Մեր տէրութեան մէջ՝ արեւելեան ուղղափառ կենդրոնի մը կողմակերպութեամբ՝ արեւելեան գիտութեան, տնտեսական կենաց և առևտրոյ յարաբերութեանց միջոցաւ՝ հունգարական ազգին համար շահաւոր աղբիւր մը կըրնայ բացուիլ:

Ազգային եկեղեցական արժանապատուութեան ձգիչ զորութիւնը մեր պետութեան հետ սահմանակից Ռումանիայի, Սերբիայի Պուլկարիայի և Բուզովինայի չը միացեալ ազգայնոց վրայ ալ ազդու կերպով մը կրնայ տարածուիլ:

Իսկ Արեւելքի հետ ունենալի կապակցութիւնն իստածելու համար, ստուգիւ աննշանակ բան չէ, եթէ որ հայ եկեղեցական իշխանութեան վերականգնուելով՝ բովանդակ հայ ժողովրդեան չը նորհապարտութիւնը՝ Հունգարիայի նկատմամբ կ'ապահովցընէ:

Բայց հայ եկեղեցական իշխանութեան վերականգնումը պիտի դադարեցնէ այն խոտոր ու տարօրինակ (anomal) բանն որ — օրով հետեւ մեր տէրութեան մէջ յատուկ ազգային տարրողութիւն ունեցող եկեղեցական հովուապետ չկայ — ամէնէն հաւատարիմ, ամէնէն աւելի փորձուած ու արդարակորով հայ ազգը՝ ստիպուած ըլլալ իր քահանաները՝ ձեռնադրելու համար օտար երկիր զրկելու:

Իսկ տէրութեանն օգնութիւն և նիւթական ձեռնտուութիւն յուսալու և ընդունելու իրաւունք ունի հայ եկեղեցին: Վասն զի՝ մինչդեռ ամէն կրօնական կողմակցութիւններն իրենք իրենցմէ կրցան կազմակերպուիլ և տէրութեանն այսօր ալ օգնութիւն և հաստատուն եկամուտ կը վայելեն — կառավարութիւնը՝ հայ ուղղափառ եկեղեցին, օրինաց մէջ անցընելէն զատ երկուհարիւր տարիէ ի վեր, ամենին մասնակից ըրած չէ՝ ոչ բարոյական և ոչ ալ նիւթական օգնութեան մը:

Ուստի՝ Հայ եկեղեցւոյն սեպհական գույս ունենալը՝ չէ՝ թէ միայն հարկաւոր, հապա նաեւ արդար ու իրաւացի է:— Իրաւացի՝ անոր համար, վասնզի նախեաց ունեցած գթութեան (pietas) և հունգարական տէրութեան ու ազգին հետ ուրախութեան և վշտաց մէջ 250 տարիէ ի վեր՝ մէկ սիրտ ու մէկ հոգի եղած հայ ժողովուրդը կը փափաքի — եւ հունգարական ազգին համար բերք չգաղարկի շնորհապարտութեան ապահովութեամբ կը խնդրէ: Ս. Գահուն և տէրութեան ձեռք — իր նախնի եկեղեցւոյն վերանորոգութիւնն ու ասով իր ազատութիւնը:—

Կրօնից նախարարը պատասխանած է այսպէս:

«Դերապայծառ, ամենապատիւ Տէր — մեծապատիւ Տեառք:

Ընդունեցէք իմ խորին շնորհակալութեան հաւատքով, որ ինծի ներկայանալու բարեհաճեցաք: Ես բոլորովին համոզուած եմ, որ զձեզ ամենամաքուր հայրենասիրութիւնն և Ձեր եկեղեցւոյն նկատմամբ ունեցած յարումն եւ սէրը բերաւ այս տեղը:

Աս տեսակէտով կ'ուզեմ ըմբռնել և ընդգրկել այս խնդիրը: Եւ այս տեսակէտէն նկատելով կ'ուզեմ ապագային մէջ ասով զբաղիլ: Գիտեմ, որ աս բանն Ձեր մէկ հին փափոսն է, զոր հիմակ դարձեալ կը վերանորոգէք: Եւ կայն ես, հիմակ, այն վիճակի մէջ չեմ, որ այսօր որոշ ու ապահով յայտարարութիւն մը կարենամ ընել և կամ որոշ ուղղութիւն մը ցուցնել այս բանիս նկատմամբ: Այսու ամենայնիւ կը խոստանամ, որ ամէն բանէն յառաջ, մէկ կողմէն, տէրութեան օգուտը նկատի առնելով՝ և մէկալ կողմէն, ամէն կանոնաւոր գործադիրները լսելով՝ կարելի եղածին չափ ամենայնօր միտուած եմ պիտի նայիմ այս գործին ետեւէն: Եւ խնդիրն՝ ինչ որ ալ պատահի, կրնաք համոզուած ըլլալ, որ հայածէս ուղղափառաց և անոնց օգտին ի նպատակ միշտ ամենամեծ սիրով և լաւազգածութեամբ պիտի ընդգրկեմ:

ՌՈՒՄԱՆԱՅԱՅԲ

Փօսութեանց 8 Դեկտ. 910

Հոկտեմբեր ամսոյ մէջ Իրաւունքի Պ. Խմբագրին քաղաքս ժամանելու բարեղէպ առթիւ՝ իր նախաձեռնութեամբ քաղաքիս Մանկապարտեզը վերաբանալու համար սկսուած ջանքերը ուրախ եմ ընելու թէ դատարած չեն: Այն հիմը՝ որ դրուեցաւ այնչափ իմաստունօրէն ծնողներու և բարեացակամներու ստորագրութեամբ Մանկապարտեզին ծախքին կարևոր մասը ապահովելու համար, հաստատ կը մնայ ցարդ: Եւ թագ. Խորհուրդը՝ որ այն ատեն այնչափ համակրանօք ընդգրկւց Մանկապարտեզը վերաբանալու գործը, չէ չեղած նոյն նպատակէն՝ այլ ընդհակառակը կարգ մը նախնական կարգադրութիւններ ինք ընելէ յետոյ, վերահասեց նոր հոգաբարձութիւն մը, անոր յանձնելով նաեւ Մանկապարտեզին խնամատարութիւնը: Այսպէս հոգաբարձու ընտրուեցան Տ. Տ. Սիսակ Մէլիքեան, Միհրան Քէսիկչաշեան, Ճանիկ Գանշանեան և Գէորգ Գէորգեան որոնք իրենց պաշտօնին շատ յարմար անձեր են:

Այս նոր հոգաբարձութիւնը չուրջ երկու շաբաթ առաջ իր առաջին գործերէ մին ըրաւ Մանկապարտեզի ուսուցչուհին վարձել և բացումը որոշել յառաջիկայ Յունվար 1ին: Այս նոր

Մանկապարտեզայնուհին կրկին նախկինն է Տիկին Իսկուհի Մ. Սիլվիան, որ 1905էն մինչև 1907 երկու տարեշրջաններ բոլորեց այնչափ արդիւնաւոր կերպով, որուն քաղցր յիշատակը տակաւին շատ թարմ է քաղաքիս ժողովրդեան մանաւանդ տիկնանց դասուն մէջ: Յիշեալ Տիկինին Ռումէնուհի օգնական մը պիտի տրուի ըստ պահանջման երկրին օրինաց:

Այժմ մնաց միայն երկու մանկապարտեզայնուհիներուն վրկալ, յսկաններ և վարժարանին Բլանը նախարարութեան պահանջման համեմատ զրկել մայրաքաղաք և արտօնութիւնը սպանալ: Շարաթ մըն է որ զրկուած են՝ կըսպասուի այսօրեւ նպաստաւոր պատասխան մը: Թերեւս վարժարանի չէնքին պղծութեան պատճառաւ նախարարութեանն առարկութիւն կըլլայ: Այն պարագայի մէջ կանխապատրաստութիւններ կը ուսնուին կոր:

Այժմ կիմանամ թէ քանի մը ընտանիքներէ առարկութիւն կը ըլլայ եղբր թէ ինչ պէտք կայ Մանկապարտեզ բանալու՝ թող եկեղեցին նորոգեն փոխանակ ուրիշ աւելուրդ ծախքեր ընելու: Զարմանալի և ցաւալի չէ՞ք գըտնել որ այս տեսակ գանկեր դէռ կը ճոճին քաղաքակրթեալ երկրի մը մէջ:

ԿԱԼԱՅԻ ԱԶԳ. ԿՈՐԾԵՐԸ

Ազգ. Պատրիարքարանը հետեւեալ պաշտօնագիրը շրկած է Տէր Յոհան աւագ քահանայ Մանգաղականի:

Արժանաշնորհ Տ. Յոհան Արք. Մանգաղականի առաջն, փոխանորդ Հայոց Պուլկարիոյ Ի Շուկա Կալացի հոգևոր հովիւ Տ. Ներսէս Սվանան ասկից յոռալ բողոք բարձած էր Պատրիարքարանիս տեղւոյն հոգաբարձութեան գէմ, որ հաստից անբաւականութեան պատճառաւ որոշել է եկեղեցւոյ տարուան համար փակել եկեղեցին և զինքը դադարեցնել պաշտօնէն: Եւ յաւելով որ՝ յառաջագոյն ինքը հրաժարած բայց իր հրաժարականը չէ ընդունուած, կը խնդրէր որ իր թոյլակներէն ունեցած 600 Փրանքի մօտ պահանջը վճարուի, ինչպէս նաեւ 300 Փրանքի գումար մը տրուի իրեն իր պարտքերը վճարելու և մեկնելու համար, և կամ թոյլադրուի իրեն շարունակելու իր պաշտօնը մինչև յառաջիկայ մայիս:

Թէ մեզ հաղորդուած այս տեղեկութեանց և թէ մասնաւոր եկեղեցւոյ փակման մասին մեր կողմէ հոգաբարձութեանն բացատրութիւն պահանջուած լինելով, այս վերջինը կ'ըլլի տեղեկագրելով կը մերժէ եկեղեցւոյ փակման մասին իրեն վերաբրուած զեղումը ու քահանան պատճառ ցոյց կուտայ այս փակումին, ամիսներէ իտը հոն պատարագած չըլլալուն համար, միանգամայն կարգ մը ամիսատանութիւններ կընէ քահանային նկատմամբ: Իբր գրգռել, խոստացող կուտարար եայլն որոնցմով անկարելի դարձած է այլ ևս անոր պաշտօնավարել ու նոր գը-

րով մը ստիպողաբար կը խնդրէր Պատ-
րիարքարանէ քանանային անմիջական
հեռացումը. հակառակ պարագային
սպառնալով նախաձեռնութիւններ զուգ-
հանել տալ քաղաքէն:

Մենք թէպէտ փութացինք թէ քա-
հանային և թէ հոգաբարձութեան ուղ-
ղել պէտք եղած գործերն, յորդորելով
զիրենք հանդարտ մնալ և տեղի չտալ
անհաճոյ զէպքերու, բայց ինչպէս կը
տեսնուի, կիրքերը գրգռուած են ու
խնդիրը ծանր հանգամանք մ'առած է,
կը յանձնարարենք ձեր սիրելութեան
որ անմիջապէս փութաք մեկնել Կա-
լաց. անաչառօրէն խնդիրը քննութեան
առնելով ջանալ երկու կողմերը հան-
դարտեցնել ու համաձայնութեան բե-
րել, ու Ձեր ուսումնասիրութեան և
կարգադրութեան արդիւնքը յատուկ
անդեկագրով մը ընդհուպ հաղորդել
մեզ, անոր համաձայն պէտք եղածը ի
գործ դրուելու համար, բայց հոգ տա-
նելով որ մինչև խնդրոյն վերջնական
կարգադրութիւնը, ու և է անտեղութեան
առիթ չ'ընծայուի:

Մնա՛մք ազօրեարար հրժ. Պատրիարք
Պոլսոյ Եղիշէ Ս.Ր.Բ.Գ. Դ.ՈՒՐԵԱՆ
Հայր Մանգակունի այս պաշտօնագրի
հիման վրայ Շուշույէն Կալաց մեկնած
է արդէն:

Պ Ո Ւ Լ Կ Ա Ր Ա Ն Ա Յ Ք

ՄԵՐ ՎԱՍԺԱՆԱՆՆԵՐԸ

14 Դեկտ. Ռուսչուք

Տիար Խմբագիր

Ներկայիւս կը հաղորդեմ ձեզ թէ
անդուստ կրթական տեսուչը պաշտօնա-
պէս զեկուցած է թէ՛ հայ վարժարան-
ներէն պէտք է իսպառ հեռացուին օ-
տարահպատակ ուսուցիչները. թէպէտ
հոգաբարձութիւնը այս անխորժ
խնդրոյն առջևը առնել կաշխատի բայց
կը կործուի թէ անօգուտ պէտք ըլլան
բոլոր ջանքերը, որովհետեւ կենթա-
դրուի թէ այդ օրէնքի գործադրու-
թիւնը պահանջուած է բոլոր պուլիա-
րատայ վարժարաններու համար:

Այս պատճառաւ կը խնդրուի ձեզմէ
որ թերթիդ միջոցաւ անդեկացնէք թէ
միևնոյն օրէնքի գործադրութիւնը
պահանջուած է անդուստ օտարահպատակ
հայ ուսուցիչներու նկատմամբ ալ:

Մնա՛մք է թէ օրէնքի գործադրութեան
պարագային, պուլիարատայը ինչպէս
պարտ ճարձ մայրերն ինքուին քաջա-
հիմուտ պուլիարատայապատկ ուսուցիչ-
ներ թէ ո՛չ պիտի ստիպուի դպրոցնե-
րու բանալին յանձնել կառավարութեան
որով պուլիարատայ գաղութը ալ մի
անգամ ընդ միշտ պիտի ենթարկուի
ձուլման շոտանքին:

Կը կարծուի որ անդուստ կրթ. ձե-
սուցին այս պահանջին մէջ ներքին մատ
եղած ըլլայ այնպիսիներու կողմէ, որոնք
կուզեն իրենց մեղաշնորհը ընել պուլի-
արատայ ուսուցչութիւնը:

Մնա՛մ յազանօք

Մ.

Խմբ. — Մեր քաղած անդեկութեանց
համեմատ, Ռուսչուքի կրթ. Տեսչին
այդ պահանջը ուրիշ նախադրեալներու
մէջ չէ եղած, բացի Սիլիստրէէն որ
Ռուսչուքի կրթական շրջանակին կը
պատկանի և միևնոյն տեսչին վերին
հսկողութեան ենթակայ է:

Ասկէ շուրջ 3 տարի առաջ ալ Վառ-
նայի կրթ. Տեսչուը նոյն պահանջը ը-
րած էր անդուստ, Տօպրիլի և Պալլըզի
վարժարաններուն համար: Բայց Թաղ,
Խորհրդոյ կողմէ Ազգ. Պատրիարքա-
րան անդեկագրուելով, Օրմանեան Պա-
տրիարք հարկ եղած դիմումը կատա-

րած էր և պուլիարատայ նախարարութիւնէն
սա իմաստով նպատաւոր պատասխան
մը ձեռք բերած, թէ հայ վարժարան-
ներու մէջ օտարահպատակ ուսուցիչ-
ներ կրնան պաշտօնավարել, պայմա-
նաւ որ Պատրիարքարանէ վաւերաց-
եալ Ուսուցչական վկայական ունենան
և այդ վկայականը տարեշրջանի ըս-
կիւզին կրթ. Տեսչին ներկայացնեն.
այս և ուրիշ տարրական պայմաններ
լրացնողները, կարտօնուլն պաշտօնա-
վարել. ստկային յաջորդ տարեշրջանի
սկիզբէն ալ նոյն ձեռնարկը պուլիարատայ
կատարել պարտաւոր են:

Ահա այս պաշտօնագրին համաձայն
Պուլիարատայ կեդրոնական կառավարու-
թիւնը թոյլատու կը գտնուի հայ վար-
ժարաններու մէջ օտարահպատակ ու-
սուցիչներու պաշտօնավարութեան,
քան զի ինքն ալ համոզուած է, թէ
պուլիար կրթական շրջանաւարտ-
ներ հայ լեզուի և ազգային գիտելիք-
ներու մէջ չունին հարկ եղած հմտու-
թիւնը: Հետեւաբար մենք սակարկեցին
ենք թէ Ռուսչուքի կրթ. Տեսչին այս
պահանջը նախարարութիւնէն նոր բըզ-
խած հրահանգի մը հետեւեալը չէ,
այլ այդ Տեսչին մասնաւոր բնաւորու-
թիւնը և կամ, ինչպէս կը կասկա-
ծի նախագահիւրը, մերթնեմէն գրգռուի
մը արդիւնքը: Ռուսչուքի համար այս
կասկածը ունենալ ծանր թույ չի թուի
քանի որ դեռ թարմ է Թաղ. Խորհր-
դոյ ընտրութեան համար կառավարու-
թեան միջամտութիւնը հրաւիրելու
վասի ջայը զոր առին հոն կարգ մը
մարդիկ:

ԴԱՐՁԵԱԼ ՇՈՒՍԼԱՅԵՆ

Դրաւունքի (թիւ 38) «Վարժարանը
վաճառատան վերածուած» յօդուածը
ուշադրութիւն հրաւերով դէպի ազգ.
հաստատութիւնը. հարկադրուեցայ,
իբրև կրթ. յարկերու նախաձեռնողի
անհատ, յօդուածին պարունակութիւնը
ինչպէս և ժողովուրդի մէջ եղած տա-
րածայնութիւնները մանրակրկիտ կեր-
պով մօտէն ուսումնասիրել:

Թէև փոփաքելի էր ինձ, վերոյիշ-
եալներուն սխալ ըլլալը հաստատել,
սակայն «malgré mon désir» անոնց
սխալ չ'ըլլալը յստեղծութեամբ ստոյգ
տղիւրդներէ հաստատուել վերջ, իմ հա-
մոզմամբ՝ որ է իրողութիւնը, հրատա-
րակով յայտնելու հարկին մէջ գտնուե-
ցայ պարագաներու բերմամբ:

Վարժարանի գլխ. ուսուցիչը, ո՛չ
միայն գրավաճառը պաշտօն կը կա-
տարէ վարժարանի մէջ, այլ նաև իւս-
սէ, դերձան, քանըվա ետալ կը ծախ-
շտով, որ կը նշանակէ թէ մեր ու-
սուցիչը իր բազմակողմանի հմտու-
թեամբ «մանրփաքիւսեալ» ալ կը
հասկնայ:

Ի հարկէ ընթերցողը պիտի հետա-
քըքուի մօտէն ճանչնալ ուսուցիչի մը
բազմակողմանի հմտութիւնները իրենց
առաւելութիւններով:

Պր. գլխ. ուսուցիչը, թույլի տու-
րակի, խառնէ և այլ վաճառականու-
թիւն կ'ընէ Օ/Ս... շահով. բայց ի նը-
պաստ որո՞ւ և կամ որ ընկերութեան
անունին կամ պատասխանատուութեան
տակ:

Քանի մը տող գիր գրել. տուէք,
պիտի տեսնէք որ, անպատճառ տա-
ռասխալներ, քերականական և ոճի
սխալներ ձեր ուշադրութիւնը պիտի
գրաւեն. և զարմանալին հոն է որ,
ինք իր չը գիտնալը չը գիտնալէ
դատ, ճանչնալ ալ չ'ուզիր, երբ կը
զգացնեն:

Այնքան մեծ համարում ունի ինքն

իր վրայ որ 4 կարգէ բաղկացած նա-
խաքիմարանի մը մէջ (կարծես հա-
մալսատան է) Տնօրէնի հովեր առած
կը սուրայ աջ ու ձախ, հրամաններ,
յանդիմանութիւններ և այլ արձակելով,
իր թէ պատերազմական վաշտի մը
հրամանատարը եղած ըլլար:

Որ մէկը թուեմ, թէ և իր նկարագ-
րին ազնուութիւնը պատկերացնող շատ
բաներ կրնան ըլլալ, և սակայն ըն-
թերցողները երկար զբաղիցնելով չը
ձանձրացնելու նկատուածով առ այժմ
զանց կ'առնեմ: Անոնք ալ ուրիշ առ-
թիւ:

Դիսող մը

(*) Դիս. - Խմբ. — Անկարկուած ուսուց-
չին հայերէնի մէջ տկարութիւնը մատ-
նայոյց ընողները պէտք է գիտնան թէ
նա առաւելութիւններ ունի պուլիա-
րէնի մէջ, և և չենք կարծեր որ ինք
հաւակնութիւն ունեցած ըլլայ հայե-
րէնի ուսուցիչ նկատելու ինքզինքը:
Ձերք պաշտօնի կոչող հոգաբարձու-
թիւնը պէտք էր ճշդել անոր պարա-
կանութեան սահմանը. եթէ այդ չէ
ճշդուած և հսկողութիւն չը կատար-
տարուի, որո՞ւն է յանցաբը:

Այս կրկնուող գանդատներու մասին
Շուշույի պաշտօնական մարմիններուն
ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք դէպի
վարժարանը, արժօք աւելցնելով թէ՛
անոնք երբեկեցւոյն նրկական
չէնքը նորոգելու ջանքեր կ'ընեն, պէտք
չէ որ վարժարանին բարոյական ղէնքը
ուշադրութեան վրայեցնեն:

ԱՄԱՆԱԿԱՆ ԳԵՅԵՔ

Նոր տարւոյ առթիւ ձեր հեռաւոր
ու մերձաւոր ազգականներուն ու բա-
րեկամներուն նուէր զըկելու համար
յարմարագոյն են հետեւեալ գիրքերը.
Թիապարսի երկու հատոր 4 ֆր.
Կարմիր Ժամուց 1 »
Վարիպ Ախպէր 1 »
Պուլիարայ Պատմութիւն .50
Ազգայնական 1 »
Այս գիրքերը անմիջապէս կրնաք ըս-
տանալ «Ռաւունք»-ի հասցէին զրկե-
լով անոնց արժէքը:

Աւելի շուտ հասցնել փափաքողը
կրնայ իր նուէր տալիք անձին հասցէն
ալ միայն զրկել մեզ, և մենք չուտով
կը հասցնենք իր տեղը, որով թէ՛
շուտ գացած կ'ըլլայ և թէ ճամբու
ծախքը կը շար:

Գրավաճառ Տ. Զարպանէլեան և ո.
կը ինքրէ ծանուցանել թէ իր քով
գտնուած հետեւեալ գիրքերը մինչև
կաղանդ կարելի է ստանալ սեր մի-
ջոցաւ, քսոյմանաւ որ արժէքը կան-
թիկ զրկուի գրամ կամ նամակադրոշմ
Աստուծոյ սուրբ .60
Էնգլաւակ օրացոյց 1.10
Փօ. ր օրացոյց .50
Պատմ. օրացոյց .50
Գրոց ու բրոց 1.10
Սիպերիոյ փախստականը .30

Սասունցի Դաւիթ	.50
Վրէժ	.40
Կաւէ արձաններ	1.50
Ձիւնուր կալուօ	1.25
Տեսագն	1.
Սահմանադրութիւն հայոց	.50

ԳՐԱԾԱՐ ԿՈՒԶՈՒԻ

Իրաւունքի տպարանին համար վարժ
կամ կիսավարժ գրաչարի մը պէտք
կայ. Դիմել խմբագրութեանս:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հանգուցեալ Վեհ. Կաթողիկոսի
յուզարկաւորութիւնը վաղը պիտի
կատարուի Էջմիածին. ամէն կողմէ
ներկայացուցիչներ նշանակուած
են, ինչպէս նաև ուսու կառավա-
րութեան և Սիւնդին կողմէ:

Պոլսոյ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ
ևս վաղը հրաժարեալ Պատրիարք
Դուլեան անձամբ պիտի պատա-
րագէ և հոգեհանգիստ պիտի
կատարուի մեծ հանդիսաւորու-
թեամբ և ի ներկայութեան մայ-
րաքաղաքի եկեղեցական և աշ-
խարհական բարձր դասուն. Շըր-
ջաբերականաւ մը նոյն յանձնա-
ւարութիւնը եղած է բոլոր թե-
մերուն:

Ազգ. Երեսփ. Ժողովը երէկ
նիստ մը պիտի ունենար Վեհ.
հայրապետին վահանման տխուր
առթիւ իր վշտի արտայայտումը
հանդիսաւորապէս ընելու համար
միայն. Որմէ Եթոյ անմիջապէս
նիստը պիտի փակուէր առանց
ուրիշ խնդիրներու անցնելու:

— Ազգ. Ժողովի երկու կուսակ-
ցութեանց մէջ համաձայնութիւն
գոյացնել նպատակաւ բանակցու-
թիւնք կը շարունակուին առանց
արդիւնքի. Դուրեան կը վարա-
նի նոր վարչութեան ցոնկը կա-
ռավարութեան վաւերացման ներ-
կայացնելու, զիցացած կամ գիտ-
ցած ըլլալով որ Դաշնակցական-
ները՝ փէօն թիւքերու միջոցաւ՝
մերժել տալու համար դիմում-
ներ ըրած են կառավարութեան:

— Յետեւ տուրքի համար շատ
տեղեր ազգային կալուածներու
վարձքերը ամբողջ կը գրաւէ ե-
ղեր թուրք կառավարութիւնը,
որով այդ վարձքերով հատակա-
րարուող վալժարանները փակ-
ման վիճակին կը հասնին:

ՏՊԱՐԱՆ «ԻՐԻԱՌՈՒՆԵՔ»

ԵՃ ՏՊԱՐԱՌՈՒՆ ՄԱԳՈՒՐ ԵՒ ԶԱՓԱՌՈՒ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾԵՐ

Հարսանեկան Հրաւիրագիր, Այցասոմ, Նամակագրութիւն, Պահարան
Պարսմունհակ, Հաւուերուղիք և ուրիշ գործեր

Հայերէն, Պոլիարերէն, Փրահներէն և Ռուսներէն

Մեզ դիմողներու ճաշակին գոհացում տալու համար Տպարանս նոր
բերել տուած է ամէնալեզբին սիստէմի
գործիքներ և տառեր

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒՆ ԿԱՆԱԿԱԶՄԱՐՈՎ ՄԸ

—Բռնազանդիւնի խմբագրա-
պետը յարձակում կրած է կատ-
ղած խմբակի տղոցմէն. յարձա-
կողը ձերբակալուած է Բէշեանի
երկրորդ գաւկին վրայ հասնելուն
չնորհիւ Տ.Բի.գանդ. Բէշեան
գէտքին վրայ վերջ մը ստացած
է.

Հ Ա Վ Ա Տ Ի Ս Ա Թ

Թ Ի Ի Բ Ի Ա

Պու հաֆթա Սթանպուլ տա գո-
ւերա ազաւոր զորք կրնտէ 8-10
քիշի խաւթալանմագտա վէ 3-4
քիշի Եօլմէքտէ տիր:

—Սամսոն-Սիվաս շըմէնտրֆե-
րին ինչաւթը եազըն կրնտէ
պաշայաճագ տըր:

—Շամտան ալընան պիր թէլե-
կրաֆա պինտէն. Օսմանլը ասքե-
րի վէ 3500 Տրուզիւր պէյնին-
տէ վուզու պուլան գաւկատա
Տրուզիւրտէն 450 քիշի Եօլմէք
վէ եարէլէնմիշ վէ 600 քիշի
թէսլիմ օլունմուշ. գաւանլարը
գաշմըլար. Ասքերլէրտէն 81 քի-
շի Եօլմէք վէ եարէլի տիւշմիւշ.
պուշարտան 71 քիշի իմիշ:

—Էլվէլի հաֆթա Բէրքտէ Ա
րապարըն իճրա իթտիկի գըր-
կընտան Երուսաղէմէ գաշան աս-
քերլէր Արապարըն վաշիւրթէ-
րին անյատարազ, տէյօրլարքի
Աշապար թէսլիմ օլան ասքերլէ-
րի տախի գըլընտան կէշիթիթէր
իտի Աս քիւրքի տէյօրթի մէշ-
քիւր վագաատա ճալիպի տըղգաթ
ըտը Արապարըն իսլամլարը վէ
եաշուտիթի պիլամէրհամէթ
գըրմալարը, ֆագաթ խրիթիան-
լարա թագան խմալարը. Ասըլա-
րըն թէշիթգընի շէյի Սէճաճ
գոմանտան Սամի բաշայա թէս-
լիմ օլունմուշ տէյօրլար:

—Արապարտանտա ըսեան պիր
տէրէճէ խաֆիֆէնմիշ կէօրիւ-
նիօր. Պէտէվիլէր. Հիճաշ շըմէն.
տըֆէրինի պօշտուգտան վէ էթ-
րաֆ գաւապարը եազմալա
վէրտիթտէն սօնրա շէօլէ շէթիւ-
միշիւր շիմիթիկ. Սէքթէ շըմէն.
տըֆէրի եէնիտէն իշլէմէկէ պաշ-
լամըշ. Եօլլարը ասքէր պէթէ-
մէքտէ տիր:

—Արապարըն. Արնաւուտալա-
րըն, Տ. ուզիլէրին վէ սաշիթ իս-
լամ գապիլէլէրին օսմանլը հիւ-
քիւմէթինէ վէ ասքերինէ գար.
շը ըսեանլարը վէ գըրկընլարը
էսնաւընտա թիւրքէր էյմէնի
միլլէթինին սատագաթընտան
տօլայը միւթէշէթիւր օլաճագ
եէրտէ թէգեթիթաթը արթըր-
մագտա տըրլար. Չօրշմէնագտան
էյմէնիլէր թարաֆընտան Պատ-
րիարքարանա վէրիլէն եէնի պիր
թէլէկրաֆ պիտիթիթարք. մէշ-
քիւր գաւանըն թիւրք էշրէֆանը
վէ ազալարը էյմէնիլէրին էյ-
լաթլարըն վէ էշնալարըն ճէպ-
րէն գապիթ իթմիշիլէր տիր. Պու

տան էվլէլ տախի մէքթիւր մա-
հէլտէն օլունան շիքեայէթիւր
իւզէրինէ Պատրիարքարանըն
միւրաճաթը իլէ Տ. իտիլիլէն
գարէթի մահէլին հիւքիւմէթինէ
էմիլիւր վէրմիշ իտի պու հագ-
սըզլըղլարըն էօնիւնիւ ալմագ
իշիւն. Ագսի օլարագ, շիմտի տա-
հա պէօյիկ հագսըզլըղլար վու-
գու պուլմուշտըր Շու հալտէ հիւ-
քիւմէթի մէրքէշիլէն «Թագույա
թութ, թաւլանա գա'չ» թէսպի-
րինի գուլլանիօր գանն իտէ-
րիլ:

—Տէյօրաիւնճի օրտու մէրքէլին-
տէ (Էրզրնկեան) գըղլատա խապ-
թայանան էրմէնի ասքերլէրինէ
վազիթէի ըուհանիէ իճրաթը իշիւն
բարալարըն կիթմէսինէ միւսա-
տէ իտիլմէյօր ըմըշ. էօյէ քի-
պիր գաշ ասքէր Ս. Հաղորդու-
թիւն ալմագսըզըն էյմիւշիլէր
տիր. Մուրախաւահանտէն օրտու
գոմանտանըն պու խուսուտա
օլան միւրճաթա՝ գոմանտան
բաշա շէօյլէ ճէվապ վէրմիշ տիր.
Սէրասքէրտէն պիթէ էմիլ վար
տըր բարալարը վէ ըսիպիլէրի
գըղլարտան իշէրի սօգմաճագ
իշիւն:

Պու տախի եօգարտաքի գան-
նըմըղը թաստիգ իթմէշ մի-
թէօն թիւրք իտարէսինտէ էն
ալիճէնապ վէ էն ուզուլը սալիպէ
էրպապը ատա օլունան Շէվքէթ
բաշատան պարիտպու եօլտա իթ-
եիպիլիլիկ պէթէնիլմէշ իտի:

—Իթթիհատ վէ թէրագըղը նամ
թէօն-թիւրք բարթիթի մէպուս-
լարը պէյնինտէ պու սըրա մու-
խալէֆաթը էթթար վար տըր.
կէշէնլէրտէ պու քարթիլէ մէն-
սուպ օլան մէպուլարտան պազը-
սը Հագգ բաշայա գարըն ըշյ վէր-
միշ իտի. Շ. մտի էթթէրիլէթի պու
գարըն ըշյ վէրէնլէրի բարթի-
տէն չըգարմագ իւթէյօր. Պուն-
տան անլաշըլըր քի մէշքիւր
բարթիլէ մէսուպ օլան մէպուս-
լար պիր մէսէլտէ քէնտի շտի-
սի վիճտանլարըն շէհատէթինէ
թաթպիթէն ըշյ վէրմէկէ սէր-
պէսթ տէյիլ տիրէլ. վէ իլլա գո-
միթէնին էմիլինէ կէօրէ ըշյ վէր-
մէկէ մէճպուր պուլունիօրլար.
Պու մուճիպի թէէսիլի պիր հալ
տըր. Օ կիպիլէրէ Ֆրանսըզլար
«օմ տը պուլա» տէրլէր պիլտէ
«մարգամիթէնայ» տէրիլ:

Տ Ա Ի Ի Լ Ի Յ Է

Կէշէն կրն Սօպրանիէ տախիլինտէ
մուճիպի թէէսիլի պիր վագաա օլտու.
Սապըզ Սթանպուլիթ գապիլէնիւ-
տէ մալլիլէ նաղըրը օլան Կ. Բայաթով
պիր գաշ ըթթէգաթը իլէ-Կրնաթիլ վէ
սալիթի-միլթիլէթի սըֆաթընտա Սօպ-
րանիլէ իթթիթաթ վէրմէկէ տալթի
օլունմուշ օլաղընտան. մուճիլէ
վաթտա օլան ֆէտաթընտը պու
եօլէ լէթէլմէք իթթէնլարիլինտէ
տօլայը ըթթէ միլթիլտէր օլարագ, սա-
լոտա պէթիլէր իլէն նալէհան տիւշէր

վէ պիր գաշ տաղիգատան վէֆաթ ի-
տէր:

—Սօֆիատա Օսմանլը «սէֆաթիլինի-
արիլիլինտէն պիր թագըմ էվրագ չա-
լընմըշ օլաղընը Թանին եազարագ,
իշտէ պուլկար հիւքիւմէթին բարմաղը
օլմասընը գըմէն անլատիօր:

Թանինին Սօֆիա մուխլիլի տէյօր-
քի մէքթիւր արիլիլին պուլընտըրը
խանէնին պիր գըսմընտա պիր Պուլկար
ֆամիլի օթուրուր ըմըշ. Սէֆաթիթ-
հանէտէ քիմէ պուլընմաղը պիր
կիճէտէ պու իւրըսըզլըգ վուգու պուլ-
մուշ, վէ իւրըսըզլար յէ քեաղըտլարը
եօգլայարագ, մուխլիլի մէքթիլա-
րըն վէ Բուճանիա վէ Թիւրքիա պէյ-
նիտէ չիւրէն օլընան իթթիֆագա տա-
լի էվրագլար արամըլար վէ չալմըշ-
լար տըր:

—Թիւրքիա վէ Պուլկարիա պէյնինտէ
թապալար մէսէլէսի հէր իթի հիւքիւ-
մէթէ խալը միւշքիւլաթ վէրմէքտէ
էյալիլէ տահա զիյատէ սըզնիթ օլմագտա
տըր. Պու տէֆա Սթանպուլտա պուլ-
կար սէֆիթի Մ. Սարաֆօֆ Հագգըրա-
շա իլէ կէօրիւմէսինտէ թապալար
մէսէլէսինտէն տախի պահա իթմիլլէր
տիր. Պու մէսէլէտէն տօլայը միւշէ-
քէրէ իթմէք վէ հալմէ էյլէմէք իլիւն.
Պուլկարիատան պիր գոմիթիթը մախ-
սուս Սթանպուլ կէօնտէրիլէնէկի ճէ-
րիտէլէր եաղիօր:

—Եէնի սէնէ իլիւն պու տէֆա վէր-
կիլէրին ֆէվգէլատէ սուրէթտէ արթը-
րըմասը պիլթիւն Պուլկարիատա թիւ-
ճար վէ էսնաֆ սընթլարընը զիւլեանա
կէթիլմիշ տիր. Սօֆիատա վէ տիլէր
պիր պաշ շէնիլլէրտէ թարթիլէն վէ
շիֆահէն բրթէսթիլէրտէն մատա՝ նիւ-
մալիշաթ տախի իճրա օլունտու. տիւք-
եանլար վէ ճագաղալար գարանըտը
հիւքիւմէթէ գարըն պիր նիւմալիշ օլ-
մագ իւզըն. Չար հաղթէթիլի Տախի-
լիլէ վէ Մալիլէ նաղըրլարըն հո-
զուրընա չաղըրուպ իյգահաթ իսթէ-
տի:

Հէր թարաֆտան, քէզա Վառնտան
պու մէսէլէ իլիւն տէրիլթաթիլար
կիտէյօր Սօֆիայա. Ֆագաթ մալիլէ վէ
տախիլիլէ նաղըրլարը պիլթիլէրինտէն
շաշմագ նիլէթի կէօսթիլմէյօրլար:

ԲԱՐԻՉԵԱՆ ՓՈՔՐ ՇԱԲԱՐԱՏՈՒՆ ՏԻՄԻԹՐ ՄՈՐԻՆՈՎԻ

Ինչպէս նախորդ տարիներ նոյնպէս
ալ այս տարի անուշէղէնի ամէն ան-
սակներ հասած են յառաջիկայ տօնե-
րուն առթիւ:

Մասնաւորապէս նշանտուքի, հար-
սանիքի, անուան տարեգարծի և մա-
նաւանդ նորատիներու փոխադրած
նուէր զրկելու կամ զրար կաղանդե-
լու համար շաքարեղէնի յարմարագոյն
սեսակներ կը գտնուին:

Մ Շ Ա Կ

Քաղաքական և Գրական Օրաքերի
(37 տարուան) բաժանորդագրին է,
տարին 30 ֆր. 120 դրշ. - Դիմել
Rédaction du journal „MSCHAK“
TIFLIS (Cacase)

Ի Խ Թ Ա Ր

Պու այլըն պիթիլիսինտէ իրա-
նուքըն տախի օն պէշիճի սէ-
նէսի խիթաթ պուլաճաղընտան,
կաղէթա պէտէլինտէն պօլճյարը
օլանլարըն զայրը պիլա թէէլիթ
կէօնտէրմէլէրի ըէճա օլունուր:

ԹԻԻՃՃԻՐԹԷ

ՉԱԽԻՐԷ

ՊուՂ.ՏԱՅ	
Վալիօն 100 քիլօ.	14.50/16.30
Արապա	15-80 լիպ. 10.49
ԱՐՅԱ	
Վալիօն 100 քիլօ	10.10
Արապա 45-52 լիպ.	6.17
ԵՈՒԼԱՅ	Վալիօն 9.80
« արապա	4.15
ՉԱՎՏԱՐ 100	10.25
« արապա	6.77
ՅԱՍՈՒԼԻԱ 100 քիլ.	24.
ՏԱՐԸ արապա	10.25
ՄԻՍԻՐ 100 քիլօ	9.60
« արապա	7.5
ՅԻՅ 100 քիլօ	13.35

ՊԱԳԱԼԻԷ

Վառնա բիւցապընտա պագգալիլէ մալ-
լէրին պու կրնքի ֆիլաթը, ալթըն ֆը-
րանք իլէ:

ԳԱՀՎԷ	2.70/2.80
ՇԷԲԷՐ շէյմէ քէլլէ	90.89
ՇԷԲԷՐ քէսմէ սանաղգ-46.50/	
ԲԻՐԻՆՃ ձէնօլա չուվալը	45.50
» Ինկիլիլ	32.50
» Բիզօն	53.
» Ֆիլիպէ	44.
ԿԱՉ Պաթուճ Սան ըղը	9.40
» Թրայան	եօգ
ՉԷՅԹԻՆ ԵՍԼԸ քիլօ	170-190
ԳՈՒՐՈՒ Իւզիլմ.	85.
ԵՈՒՐՄԱ	31/39
ԹՈՒՉ Թուշուզ չուվալ	12. 20
ԹՈՒՉ Ձօղա	13. 40
ԵՈՒՐԹԱ	7.25

Ն Ո Ր Ի Չ Ո Ն

Օրաքեր Գրական, Հասարակական և
Քաղաքական

Կը հրատարակուի Տիֆլիսի մէջ, Բաժ-
նէրին է տարեկան 30 ֆր., վեց ամեայ
18 ֆրանգ:

Հասցէ՝ Rédaction „Horizon“
TIFLIS (Russie-Caucase)

ՐԱՉՄԱՎԷՊ

Ազգային, Բանասիրական, Գրական
Պատմական Կենսագրական ամսաթիւթ
Բաժնէրին տարեկան 10 ֆր.
Հասցէ՝ Rédaction de la Revue
„BAZMAVEP“
St. Lazare VENISE (Italie)

Ն Ա Չ Գ

Շաքարեղէն

Ազգային, Գրական և Քաղաքական,
Տարեկան Բաժնէրին 15 ֆր. Դիմել
Rédaction du journal „Azk“
16 Beach St. 4th Floor
BOSTON MASS

Издатель: X Куприянов

Տպարան Երևանի մէջ Վառնա

